

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

А. Волченко¹, Ю.Л. Татаринцева², О.С. Другова³

¹ бакалавр кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

^{2,3} доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів канд. екон. наук, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

annadarkwolf@gmail.com

У сучасних реаліях підприємства стикаються з проблемами у багатьох сферах, адже знаходяться під впливом великої кількості як внутрішніх, так і зовнішніх економічних чинників, які у подальшому можуть створювати кризові ситуації, а це матиме негативний вплив в показники діяльності. В умовах переходу економіки України до цивілізованих ринкових відносин особливо гостро відчувається необхідність формування універсальної системи антикризового управління з мінімізацією негативних соціально-економічних, політичних та інших наслідків банкрутства підприємства, адже впродовж 2020 року близько 1500 компаній було визнано банкрутами, та більш ніж 2000 знаходилося на грані, тож актуальним завданням цієї статті є визначення поняття «антикризового управління», тим самим доводячи необхідність і актуальність його впровадження на вітчизняних підприємствах. Зміни в економіці, нестабільне зовнішнє середовище, зміна форм власності або переривання постійних виробничих зав'язків, зміна структури підприємства – це все вимагає перегляду вже звичних та застарілих форм і методів управління та зміни їх на більш актуальні і ефективні. Подібні ситуації трапляються, частіше за все, неочікувано, тому керівництво компаній має приймати негайні рішення, саме через непередбачуваність викликає кризу, саме тому використання антикризового управління є не тільки ефективним, але й актуальним у будь-якому проміжку часу. Саме поняття «антикризове управління» являє собою управління, яке має своєчасно передбачати можливість виникнення кризи, аналізувати усі можливі прояви на початкових етапах для усунення або пом'якшення негативних наслідків і використання набутого досвіду для подальшого розвитку, а поняття «антикризове управління підприємством» являє собою специфічну систему управління, головною рисою якої є стратегічний характер, що ставить за ціль усунути можливі і вже існуючі проблеми в діяльності підприємства шляхом реалізації та розробки спеціальних заходів та програм з залученням усіх досягнень сучасного менеджменту.

Система антикризового управління базується на:

- ранній діагностиці кризових явищ діяльності підприємства;
- терміновому реагуванні на різні кризові явища;
- адекватності реагування підприємства на ступінь реальної загрози його життєдіяльності;
- повній реалізації внутрішнього потенціалу для виходу з кризи.

Головна мета антикризового управління полягає у досягненні та забезпеченні хороших результатів за допомогою правильної організації, яка для цього має використовувати усі оточуючі фактори, засновуючись на правильно змодельованому управлінні і комунікаціях підприємства. Реалізація мети – створення та підтримка балансу між умовами, що виникли в існуючій ситуації і професіоналізмом, досвідом та особистісними якостями, як керівника так і усього колективу. В наступних положеннях відображена суть антикризового управління:

- певні кризові ситуації можна викликати, очікувати та передбачати, у визначеній мірі можна прискорювати, випереджати, відсувати та пом'якшувати;
- до криз можна і необхідно готуватися;

–в кризових умовах управління потребує спеціальних підходів, досвіду та відповідних знань;

–кризовими процесами можна керувати до певної міри;

–процеси, спрямовані на вихід з кризових ситуацій можуть їх прискорювати і зменшувати негативні наслідки.

Для досягнення успіху у будь-якій організації, керівництво обов'язково має аналізувати та передбачати виникнення імовірних виробничих ситуацій та мати відповідну підготовку, щоб діяти відповідно сформованим обставинам.

Якщо організація дотримується поставленої мети і використовує системи менеджменту, впроваджені для вирішення кризових ситуацій, вона може оцінити наслідки своєї діяльності за такими критеріями:

–аналіз швидкості знаходження та обробки інформації на підприємстві для прийняття відповідних антикризових заходів;

–ефективність і актуальність змін методів, принципів, інструментів, технологій, процесів та процедур антикризового управління;

–кваліфікованість персоналу;

–економічність і швидкість отримання позитивних результатів;

–ефективність та результативність змін для поновлення усіх робочих процесів підприємства;

–результативність змін найважливіших показників діяльності та фінансового стану, порівняно з початком використання антикризових процедур.

Ефективність антикризового управління забезпечується заходами, які покладені в його основу, результат застосування яких сприятиме виходу підприємства з кризового стану, відновлення його ефективної діяльності та недопущення виникнення кризових ситуацій в майбутньому.

Отже, на даному етапі розвитку економіки України слід зазначити, що використання антикризового управління повинно було б мати позитивні наслідки, але саме розуміння місця антикризового управління в діяльності підприємства в теорії і практиці управління проходить через виявлення кризи, її причин виникнення та супутніх факторів. Головним для успішного здійснення антикризових заходів необхідно використовувати системний підхід для подолання кризової ситуації на підприємстві. Однак, застосування антикризового управління в менеджменті вітчизняних підприємств все ще потребує більш детального вивчення задля розробки нових підходів до керування в умовах достатньо нестабільного стану економіки, що на даний момент адаптується до ринкових відносин.

Список літератури:

1. *Гринько Т.В.* Стратегія як інструмент антикризового управління на підприємстві / *Т.В. Гринько* // Економіст. – 2013. – № 8. – С. 51-53.

2. *Терещенко О.О.* Антикризове фінансове управління на підприємстві : Монографія / *О. О. Терещенко*. – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с.

3. Антикризисное управление: [учебник] / *Коротков Э. М., Беляев А. А., Валовой Д. В.* и др. / [Э. М. Коротков (ред.)]. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 432 с.